

Beskæring af clematis

Det står ingen steder skrevet, at clematis - eller for den sags skyld nogen anden plante - *skal* beskæres. Når man alligevel vælger at beskære sine clematis, er det, fordi man ønsker at opnå planter med optimal vækst, med et tæt, grønt løv, og med det størst mulige antal velformede blomster, placeret på det rette sted i forhold til beskueren.

Oftest støder man rundt omkring i det ganske land på triste eksemplarer af clematisplanter voksende op ad en mur, og som består af tre-fire bladløse stængler, som i et par meters højde afsluttes af en lille bladansamling med nogle få uanselige blomster. Dette er den typiske *Clematis x jackmanii*, som ikke har været beskåret i mange år - hvis overhovedet nogensinde!

Lige så ofte støder man på havedyrkere, som er meget i tvivl om, hvornår og hvorledes beskæring af clematis skal finde sted. Men det er egentlig ikke så vanskeligt!

Det absolut væsentligste kriterium for valg af beskæringsmetode er

Hovedblomstringsperioden

Det er den periode på 3-5 uger, hvori clematisen har sin *første* blomstring hvert år. Det er vigtigt at understrege dette, da visse clematis remonterer, altså har en efterblomstring på et senere tidspunkt. Beskæringstidspunktet hænger uløseligt sammen med hovedblomstringsperioden.

Alle clematissorter har deres oprindelse i nogle få vildarter, og til trods for, at der findes mange hundrede sorter, kan man i princippet inddele alle sorter og arter i kun tre grupper, når talen går på blomstringsperioder og dermed beskæringsmetoder. Vi gennemgår nu beskæringsmetoderne i hver gruppe:

Beskæringsgruppe 1

Hovedblomstringsperiode april- maj. Clematis af arter og sorter i denne gruppe blomstrer direkte på sidste års afmodnede tilvækst. Dvs., at blomsteranlæggene er skabt forrige år, og blomsterstilkene vokser direkte ud fra stængler fra forrige år. Vi taler om, at disse clematis blomstrer efter en tilvækst på nul. - Dette viser os, at clematis tilhørende denne gruppe *ikke må beskæres før blomstringen*. I så fald ville vi jo berøve planten dens mange, smukke forårsblomster.

Hvis planten ad åre bliver ranglet og 'barbenet' og med stadig ringere blomstring for hvert år, eller hvis den vokser ud over den plads, man har tildelt den i sin have, kan man med års mellemrum foretage en foryngelsesbeskæring ned til 1-2 meters højde. Denne beskæring skal så finde sted *efter blomstringen*, altså i juni-juli. Planten har nu hele sommeren og efteråret til at danne ny vækst, hvorfra den blomstrer det følgende forår. Gruppe 1 omfatter bl.a. *montana*, *alpina* og *macropetala*.

Beskæringsgruppe 2

Hovedblomstringsperiode maj-juni. Clematis i denne gruppe blomstrer en anelse senere end clematis i gruppe 1, fordi de først skal præstere en nytilvækst på 30-40 cm, inden de blomstrer. I realiteten er blomsteranlæggene dog også her dannet allerede året i forvejen, og det fortæller os, at vi heller ikke ved clematis af gruppe 2 skal foretage en kraftig beskæring før blomstringen. Så ville vi også her gå glip af det smukke syn af f.eks. en 'Nelly Moser' næsten fuldstændig dækket af store, flotte blomster i maj måned.

Hvis man synes, at planten ser lidt trist ud i april med sine døde blomsterstilke fra sidste års blomstring, kan man eventuelt klippe disse af. Her er der ikke tale om en egentlig beskæring, men blot en kosmetisk afpudsning.

Hvis planten følger samme vækstmønster som nævnt under gruppe 1 og med tiden bliver ranglet og filtret og med færre og mindre blomster, bør man foretage en kraftig beskæring, idet man klipper de afblomstrede stængler ned til en højde af ca. 1 til 1½ meter. Dette skal ske *efter blomstringen*, altså i juli måned og med års mellemrum, efter behov. Når planten har sundet sig oven på beskæringen følger nu en nytilvækst, hvorfra man i august til oktober vil kunne nyde en smuk, men mindre efterblomstring. Gruppe 2 omfatter 'de storblomstrede' som f.eks. 'Nelly Moser'.

Beskæringsgruppe 3

Hovedblomstringsperiode juli til september. Arterne og sorterne i denne gruppe skal i løbet af sommeren foretage en tilvækst på 1-2 meter, inden de blomstrer. Blomsteranlæggene dannes i den nye tilvækst i løbet af sommeren. Ved en tidlig bortskæring af sidste års tilvækst vil vi derfor ikke komme til uforvarende at fjerne blomsteranlæg. Da vi ønsker at se clematisens blomsterflor i 1-3 meters højde, er sagen klar: vi skal skære sidste års tilvækst ned til 10-20 cm's højde over jorden. Vi vil så opleve en overdådig blomstring i øjenhøjde i løbet af juli. - Denne beskæring skal finde sted *før blomstring*, og gerne i det meget tidlige forår, januar til marts - *hvert år!* - Gruppe 3 omfatter bl.a. *x jackmanii* og *viticella*-sorterne. Denne beskæringsmetode gælder også for *staudeclematis*, f.eks. *recta* og *integrifolia* samt deres varieteter.

Når man med tiden har anskaffet sig en lille samling af forskellige clematis, kan man gøre det til en god tradition, at man hvert år på en stille og solrig vinter- eller forårsdag i februar eller marts ifører sig varmt tøj og bevæbner sig med en skarp beskæresaks og derefter begiver sig ud i haven for at beskære alle gruppe 3-clematis. Og husk: helt ned - hvert år!

Hvilke grupper tilhører mine clematis?

Hvis man i sin have allerede har flere clematis, og man ikke er klar over, hvilken beskæringsgruppe, de tilhører, kan man igennem en sommersæson blot undlade at beskære overhovedet og lade planterne blomstre. Efterhånden som blomstringen indtræder, kan man nu konstatere, hvilken gruppe de tilhører. Blomstrer de første gang i april-maj, tilhører de gruppe 1; blomstrer de første gang i maj-juni, tilhører de gruppe 2; og hvis de første gang blomstrer så sent som i juli, tilhører de gruppe 3. Herefter beskærer man fremover som ovenfor beskrevet, og man vil således sikre sig, at ens clematis i de næste mange år vil vokse og blomstre overdådigt og i det hele taget vise sig fra deres smukkeste side!